

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-08-26
Besvaras senast
2025-09-03 kl. 12.00

Till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1390 Gruvbrytning i alunskiffer

Den 13 juli 2025 skickades nedanstående brev till närings- och energiminister Ebba Busch och till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari.

Kommunerna och medborgarna runt Storsjön i Jämtlands län är oroliga över regeringens aviserade borttagande av det befintliga stoppet för uranbrytning i Sverige och även för vad regeringen ämnar göra med det kommunala självbestämmandet som finns i form av ett kommunalt veto. De undrar även vad ministrarna anser om faran med att bryta i alunskiffer.

De har agerat och bjudit in ministrarna för att få en dialog i frågan, men ingen av ministrarna har svarat.

Så här lyder brevet:

"Inbjudan att besöka Storsjöbygden för att diskutera konsekvenserna av eventuell gruvdrift i alunskiffer

Hej

Vi, undertecknade representanter för kommuner, önskar härmed bjuda in er till Storsjöbygden för att på plats visa de områden som nu är föremål för ett stort antal undersökningstillstånd och en ansökan om gruvdrift i alunskiffer. Sådan verksamhet hotar medföra betydande och irreparabla negativa följder för vår region och dess invånare.

Alunskiffer är en komplex bergart som innehåller många ämnen med potential att förgifta dricksvatten och markområden, bland annat arsenik, kadmium och bly. Erfarenheter, exempelvis från gruvdrift i Ranstadverket på 1960-talet, visar att dessa ämnen frigörs när krossad alunskiffer deponeras. 'Verksamheten har medfört spridning av flera ämnen med mycket hög farlighet både till grund- och ytvatten', skrev Länsstyrelsen i Västra Götaland, när de år 2018 beslutade att göra platsen till miljöriskområde.

Inga hållbara metoder för utvinning ur alunskiffer har ännu redovisats och det ställs inga lagkrav på att de giftiga ämnena måste avlägsnas ur lakvätskor och skifferrester som blir kvar efter avslutad gruvdrift. Mot den bakgrunden är det olämpligt att det nu byggs upp förväntningar på att alunskiffrarnas mycket

låghaltiga förekomster av metaller ska kunna exploateras i närtid.

Sveriges alunskiffrar håller enligt SGU uranhalter på mellan 50 och 400 gram per ton. Detta innebär att även en storskalig utvinning skulle bidra med en mycket liten andel av Sveriges behov. I den ovan nämnda Ranstadgruvan bröts 1,5 miljoner ton alunskiffer, med kända miljökonsekvenser. En ansökan om bearbetningskoncession för en 30–40 gånger större gruva är nu aktuell nära Storsjön, Jämtlands viktigaste dricksvattentäkt.

Om denna gruva blir verklighet så skulle den efter 17 års verksamhet ha producerat uran som motsvarar den svenska kärnkraftens behov i cirka 2–3 år. Det skulle alltså behövas ytterligare ett stort antal lika stora gruvor bara för att hålla jämna steg med förbrukningen i Sveriges nuvarande sex reaktorer.

Alunskiffer finns i Skåne, Västergötland, Östergötland, Öland, Närke och längs den svenska fjällkedjan. När man talar om de samlade metalltillgångarna i bergarten bör det samtidigt påpekas att storskalig utvinning skulle medföra allvarliga miljökonsekvenser.

Meddela en tid då det passar er att besöka oss. Vi ser fram emot att visa er berörda bygder och diskutera hur vi tillsammans kan säkerställa en hållbar framtid för Jämtland och Sverige.

Med vänliga hälsningar

Therese Kärngård (S) , Anders Bromée (C), Kent Karlsson (M) Bergs kommun
Maria Jacobsson (S), Stina Kimselius (M), Mari Svensson (V)
Krokoms kommun
Martine Eng (S), Daniel Danielsson (C) , Linnea Haggren (KD) Åre kommun
Niklas Daoson (S), Effie Kourlos (C) Östersunds kommun"

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Romina Pourmokhtari:

Ämnar statsrådet svara på brevet från kommunerna runt Storsjön i Jämtlands län, och ämnar statsrådet innan regeringen fattar beslut i frågan ha en dialog med kommunerna och dess medborgare runt Storsjön i Jämtlands län?

.....

Anna-Caren Sätherberg (S)

  verl  mnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann